

THE PSYCHO-EMOTIONAL AND EDUCATIONAL NEEDS IN PARENT-CHILD RELATIONSHIP IN PRESENT SOCIETY AND THE ROLE OF EDUCATION FOR PARENTS IN ADDRESSING THEM

Viorica-Cristina Cormoș
Lecturer, PhD., "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: The parent-child relationship is complex; it starts to build from the very first days of the child's life and requires many conditions: patience, dedication, understanding, attention, love, communication, etc. It can be observed that nowadays a series of difficulties arise in families with children, based on issues that contribute to the deterioration of the relationship between parent and child, such as: the parent's lack of attention to the child's needs, the parent's misunderstanding of these needs, the parent's failure to provide the necessary attention and time to the child, the lack of family resources, the loading of the child with family tasks, extended work schedule of the parent, the departure of the parent to work abroad, etc. In addition to these factors, it is also observed that the parent feels overcome in relation to his child in certain difficult situations and does not know how to manage them so that there is no repercussion on the child. In this respect, parent education, which aims to develop parent-child relationships by encouraging parents to adopt support behavior and change their non-productive or harmful behavior, brings to attention certain specific programs for parents which generally target on the one hand developing new positive behavior and on the other hand eliminating certain behavior that negatively affects the development of the child.

Therefore, in the proposed paper, I will present an extract from a study conducted in five communities with vulnerable groups from the North-Eastern Region, where the psycho-emotional and educational needs in the parent-child relationship have been analyzed. Furthermore, I will highlight the importance of implementing educational programs for parents through which these needs can be understood and more efficiently addressed.

Keywords: the parent-child relationship, the psycho-emotional needs, the psycho-emotional needs, the programs, the education for parents

Introducere

Nevoile psiho-emoționale și educaționale în relația părinți-copii se identifică în primul rând în nevoile copiilor care sunt necesar de înțeles și respectat de către părinți. Familia este mediul esențial care poate influența dezvoltarea copilului prin securizare materială, dragoste și educație. Familia este prin definiție cadrul de satisfacere al nevoilor copiilor. În general, părinții sunt conștienți de îndeplinirea nevoilor de bază (hrană, îmbrăcăminte, locuință, igienă etc.), de nevoile educaționale (grădiniță, școală), de nevoile legate de sănătate copilului (consultație la medic, vaccinuri, medicație în caz de îmbolnăviri etc.). Într-o mai mică măsură părinții cunosc nevoile psiho-emoționale ale copilului, ca urmare neîndeplinirea acestora poate periclita dezvoltarea armonioasă a copilului. Nevoile de bază, fiziologice sunt la fel de importante ca și nevoia de securitate, de dragoste și apartenență, de recunoaștere.

Este evident faptul că o familie în care legăturile dintre membrii ei nu sunt de dragoste și respect, nu poate constitui un cadru propice de satisfacere a nevoilor umane și deci de dezvoltare normală. În funcție de felul în care cei din jur, mai ales părinții, știu să vină în întâmpinarea nevoilor copilului și să înțeleagă, în satisfacerea acestor nevoi, caracteristicile care țin de vârsta acestuia, depinde dezvoltarea optimă a copilului pentru a deveni o ființă normală, capabilă de a fi fericită, sau dimpotrivă acesta evoluează la polul opus. Pentru orice

persoană (copil, adolescent, tânăr, adult), familia este mediul natural cel mai favorabil pentru formarea, dezvoltarea și afirmarea lui, asigurând condiții de securitate și protecție, atât fizică cât și psihică, în orice perioadă a vieții.

De cele mai multe ori părinții întâmpină dificultăți în satisfacerea nevoilor copiilor lor, fie din neștiință, fie din cauza altor aspecte cum ar fi programul de muncă, lipsa materială, conflictele familiale, plecarea unui părinte de acasă din diverse motive etc. În astfel de situații este important ca părinții să apeleze la specialiști în domeniu care să-i îndrume în gestionarea și rezolvarea problemelor lor. Mai mult de atât, programele de educație parentală pot veni în sprijinul părinților care ar putea să ajungă să cunoască toate aspectele care pot îmbunătăți relația părinte-copil. Într-un studiu realizat în cinci comunități din Regiunea Nord-Est s-a observat faptul că este necesară implementarea unor astfel de programe. Specialiștii din aceste comunități (asistenți sociali, cadre didactice, cadre medicale, preoți) consideră că implicarea lor nu este suficientă în vederea rezolvării problemelor care apar în familii și în mod special în relațiile dintre părinți și copii, de aceea, orice deschidere către educație parentală este binevenită.

Acoperirea nevoilor psiho-emoționale și educaționale ale copilului și calitatea relației părinți-copii

Calitatea relației părinte-copil și influențele acesteia asupra bunăstării pot fi evaluate în diferite variante. Una dintre aceste variante este evaluarea nevoilor psiho-emoționale și educaționale ale copiilor, dar și a dispozițiilor atribuite de părinți copiilor lor, abordare relevantă în contextul în care trăsăturile atribuite de părinți copiilor influențează formarea imaginii de sine. Atribuirile asociate copiilor depind de scopurile, dispozițiile și abilitățile sociale ale părinților și influențează sistematic comportamentul copiilor.

Părinții copilului sunt cei responsabili pentru anumite nevoi specifice ale copilului a căror împlinire asigură dezvoltarea lui armonioasă și constituie un punct de pornire pentru dezvoltarea aptitudinilor și abilităților relaționate. Nevoile copilului pot fi privite ca motive care pot fi regăsite în comportamentul acestuia și includ următoarele categorii:

- nevoi esențiale, legate de supraviețuire (hrană, îmbrăcăminte, locuință, temperatură adecvată în casă, igienă etc.);

- nevoi care țin de adaptarea la mediul social în care trăiește copilul (educație, școlarizare)

- nevoi legate de sănătatea fizică și psihică a copilului (control medical, vaccinuri, îngrijire medicală în caz de îmbolnăvire, sport, alimentație sănătoasă, precum și alternanța dintre muncă, învățare și relaxare, preluarea unor responsabilități adecvate vârstei etc.);

- nevoi emoționale. (Nevoile emoționale sunt nenumărate. Ele sunt de asemenea specifice fiecărui copil. Împlinirea acestor nevoi are loc diferențiat, în funcție de caracteristicile fiecărui copil în parte). (Botiș-Matanie, A., Axente, A., 2009, p. 46)

Referindu-ne în special la nevoile psiho-emoționale, acestea sunt extrem de important de îndeplinit de către părinți, fiind definatorii în dezvoltarea armonioasă a copilului:

- *nevoia de dragoste* - copiii au nevoie să fie iubiți așa cum sunt, necondiționat și permanent;
- *nevoia de onestitate* - copiii au nevoie de a cunoaște oamenii și de a avea încredere în ei. Minciuna îi poate periclita o dezvoltare emoțională armonioasă, părintele fiind cel mai în măsură să poată să îl ajute pe copil să fie onest prin exemplul propriu.
- *nevoia de respect* – ”copilul trebuie tratat ca o persoană valoroasă. Trebuie lăsat să facă alegeri. Are nevoie de explicații pentru unele decizii care sunt luate împreună cu adultul. Impunerea lor fără a înțelege importanța lor îl privează pe copil de posibilitatea de a învăța să ia singur decizii.” (Ibidem, p. 47)

- *nevoia de înțelegere* - copilul are nevoie să fie înțeles. Ascultarea activă facilitează înțelegerea situațiilor din perspectiva lui. Regulile impuse și libertatea ofeită copilului trebuie să fie în echilibru.
- *nevoia de acceptare* – ”chiar și atunci când comportamentul copiilor este greu de tolerat, ei trebuie să se simtă acceptați ca persoane. Copilul nu trebuie respins datorită comportamentului său inadecvat. Astfel, părintele îi va transmite copilului mesajul că nu el este în neregulă, ci comportamentul său.” (Ibidem)
- *nevoia de răbdare din partea părintelui* - copiii au nevoie uneori de explicații și de exerciții repetate pentru a-și însuși comportamente și atitudini pozitive.
- *nevoia de flexibilitate* - atitudinea față de copil trebuie să se schimbe în ceea ce privește regulile, limitele sau consecințele care ajută la ajustarea ritmului de dezvoltare al copilului și la receptivitatea acestuia.
- *nevoia de corectitudine în aplicarea regulilor* - copiii trebuie să cunoască regulile, iar aplicarea lor să fie constantă și corectă.
- *nevoia de constanță* - comportamentul adultului trebuie să fie constant în timp și în diferite situații.
- *nevoia de timp petrecut cu părintele* - copilul are nevoie de atenția și compania părinților pentru a învăța, a fi ascultat, pentru a se juca, a citi, a comunica etc. Părintele este cel care trebuie să își stabilească ca obiectiv principal petrecerea timpului în mod constructiv împreună cu copilul său. În tot acest timp este indicat ca părintele să identifice nevoile care generează comportamentul nedorit al copilului, și să caute modalități adecvate prin intermediul cărora să fie împlinite acele nevoi și să elimine comportamentul inadecvat.

Pentru a îndeplini nevoile copilului în vederea creșterii și dezvoltării acestuia este important să fie înțeles termenul de îngrijire și aplicat pe măsură. ”Îngrijirea reprezintă totalitatea acțiunilor întreprinse de părinți, bunici sau comunitate, în vederea asigurării sănătății, nutriției, dezvoltării psiho-sociale și cognitive a copilului. Îngrijirea copilului presupune un răspuns adecvat pentru nevoile sale fundamentale: protecție, alimentație, asistență medicală, dragoste și afecțiune, interacțiune și stimulare, securitate.” (Boca, C. (coord.), et al., 2009, p.7)

Cunoașterea creșterii și dezvoltării copilului de către părinți este absolut necesară pentru înțelegerea atât a fiziologiei, cât și a patologiei vârstei, cele două fiind complementare. Creșterea se referă la schimbările specifice de ordin fizic, în funcție de vârstă. ”Dezvoltarea este definită ca sporirea în complexitate sau modificarea de la forme simple la forme mai complexe și mai detaliate. Este un proces ordonat continuu în care copilul dobândește cunoștințe, achiziționează deprinderi, are comportamente adecvate, adaptabile, se autodefineste în raport cu sine și cu ceilalți.” (Ibidem, p.7)

Noțiunea de etapă de dezvoltare definește totalitatea trăsăturilor specifice unei anumite etape de viață comune pentru copiii de aceeași vârstă. Dezvoltarea copilului este un proces individual ce ține de unicitatea copilului, deși etapele de dezvoltare sunt atribuite copilului în mod general. În evoluția lor, pe măsură ce cresc și se dezvoltă, copiii cunosc lumea prin simțurile și corpul lor, au nevoie de explorări repetate ale mediului ambiant și de timp pentru integrarea informațiilor. Recunoașterea nevoilor, competențelor, abilităților și comportamentelor sale de către cei care fac parte în mod constant din mediul său de dezvoltare: părinți, bunici, sisteme colective de educație, societate, demonstrează respectul pe care îl au față de copil lor.

”Trecerea de la o etapă de dezvoltare la alta implică atât acumulări cantitative, cât și salturi calitative, acestea aflându-se într-o condiționare reciprocă. Dezvoltarea are caracter ascendent, asemănător unei spirale, cu stagnări și reveniri aparente, fiind un proces integral.

Toate dimensiunile dezvoltării sunt interdependente, se află într-o strânsă determinare și relaționare, se influențează reciproc și se dezvoltă simultan.” (Ibidem, p.8)

Dezvoltarea copilului este un proces continuu și fără sfârșit. Acest lucru se întâmplă deoarece îi oferim mereu informații noi și îl învățăm să-și dezvolte noi abilități. Toate se bazează pe achizițiile anterioare și formează premisa pentru achizițiile ulterioare. Pentru a ghida copiii într-un mod eficient, avem nevoie să deținem ”așteptări realiste în ceea ce privește potențialul copiilor noștri, să înțelegem că este posibil ca ei să nu aibă experiențele sau informația de care au nevoie pentru a reuși, să reflectăm asupra ceea ce noi am putea face diferit pentru a-i ajuta să învețe și să recunoaștem că perspectivele lor pot fi diferite de ale noastre.” (Organizația Salvați Copiii, 2012, p. 34)

Este foarte important ca părintele să aibă viziunea că copil său va fi la un anumit moment adult și părinte la rândul său, ca urmare, raportul părinte-copil, care implică îndeplinirea nevoilor în vederea unei dezvoltări armonioase, să fie unul constructiv și cu obiective pe termen lung. În acest caz modelul familial este un punct de pornire în educarea copiilor ca viitori părinți. Primul reper important în educația copiilor ca viitori părinți este însăși familia în care copilul se naște și se dezvoltă. Prin modelul oferit de generațiile adulte, copilul intra în contact direct cu valorile, normele, comportamentele specifice vieții de familie. Viața de familie a copilului marchează în mod cert pe cea a viitorului adult, când el va fi părinte. Experiența personală în propria familie trebuie utilizată ca punct de pornire în orice demers al școlii sau altor instituții care derulează programe de educație parentală. Odată cu experiențele de viață individuale, cu istoricul și cu experiențele particulare fiecărei familii se cristalizează propriul mod de a percepe viața de familie, rolul și rostul fiecărui membru din familie, inclusiv al copiilor, dar și atribuțiile specifice. Părinții au ca principală îndatorire în opinia copiilor oferirea unei educații de bună calitate.

Programe de educație parentală și rolul lor în consolidarea relației părinți-copii

Pentru susținerea părinților aflați în situații de dificultate în relația cu copiii lor, dar și pentru prevenirea acestor situații, există mai multe tipuri de intervenție socio-educative care sunt considerate forme de sprijin pentru părinți. Acestea au la bază conceptul de educație parentală și se concretizează în programe de educație parentală, care își propun, în general, să dezvolte la părinți comportamente noi, pozitive, pe de o parte și să elimine o serie de comportamente care afectează nefavorabil dezvoltarea copilului, pe de altă parte. Scopul educației parentale este de a ”dezvolta relațiile dintre părinți și copii prin încurajarea comportamentelor de sprijin ale părinților și modificarea comportamentelor non-productive sau vătămătoare.” (Small, 1990 apud Cojocaru, Ș., Cojocaru, D., 2011, p.24).

B.D. Goodson și R.D.Hess (apud Ionescu, M., Negreanu E., 2006, p.134) au propus trei tipuri de programe pentru a interveni în educația parentală:

- Programele de informare a părinților;
- Programele de susținere a părinților, centrate pe grupuri de discuții;
- Programele de formare a părinților.

Prin *programe de informare* se transmit părinților informații relevante privind educația și dezvoltarea copilului, sănătatea, îngrijirea copiilor, modalități de petrecere a timpului liber, orientarea școlară și profesională, cunoașterea copilului etc. *Programele de susținere* se referă în general la acțiunile de orientare și consiliere pentru părinți. De aceste servicii beneficiază părinții care se află în situații de criză sau au depășit-o de scurt timp, dar și pentru părinți ai caror copii se afla în cicluri școlare terminale. *Programele de formare a părinților* vizează educația părinților, dezvoltarea atitudinilor și practicilor parentale, a responsabilității parentale, însușirea unor tehnici de cunoaștere și autocunoaștere, comunicare, soluționare de conflicte, managementul timpului și al resurselor, luarea deciziilor etc.

Se observă că în țara noastră școala rămâne principalul susținător al acestor programe. De altfel sunt organizații nonguvernamentale care dezvoltă programe specializate, orientate pe

o anumită tematică sau grup țintă și programe de formare care sunt insuficient susținute financiar pentru o extindere care să acopere nevoia de formare a părinților pe scară largă. Ele sunt parte din programe mai ample care vizează, la fel ca și programele de informare, diferite categorii de părinți, cum ar fi populația preșcolară, părinții copiilor cu nevoi speciale etc.

Programele educative pentru părinți au impact asupra întregii comunități educaționale, formată din copii, părinți și cadre didactice. Ele urmăresc eficientizarea procesului educativ prin ameliorarea interrelaționării și comunicării dintre:

- părinți și copii (relațiile cu diferiți membri ai familiei);
- părinți și cadre didactice (relațiile familiei cu școala);
- părinți și alți membri ai comunității (relațiile dintre mai multe familii, dintre familii și diferite instituții cu atribuții în domeniul educației, îngrijirii și protecției copilului). (Ibidem, p.134)

Cei mai mulți dintre părinți au puține cunoștințe despre nevoile copiilor și dezvoltarea acestora, ca urmare mulți dintre părinți acționează în acord cu instinctele și intuiția lor sau cu experiențele din copilărie. Programele de educație parentală vin în sprijinul părinților și îi îndrumă cum ar putea să construiască o relație sănătoasă cu copiii lor și să îi învețe tot ce aceștia au nevoie, fără să folosească pedepse fizice sau de altă natură care îi pot afecta fizic și emoțional. Astfel de programe aduc în atenție patru principii în toate interacțiunile cu copiii, nu doar în situațiile provocatoare, acestea fiind cărămizile care stau la baza unei relații sănătoase părinte-copil și a unei educații pozitive:

- Identificarea obiectivelor parentale pe termen lung.
- Oferirea de căldură și structură/organizare în toate interacțiunile cu copilul.
- Înțelegerea gândurilor și sentimentelor copilului în diferite situații.
- Căutarea unei soluții pentru rezolvarea problemei, mai degrabă decât abordarea punitivă a conflictului. (Organizația Salvați Copiii, 2012, p. 23)

Copilul în sine are o sensibilitatea aparte, el se dezvoltă bucurându-se de afecțiunea și iubirea părintelui. Copiii pot deveni iritați, revoltați, anxioși sau depresivi dacă nu se simt respectați, înțeleși, iubiți și protejați de către părinții lor. Odată ce simt iubire, afecțiune, protecție, siguranță, ei se dezvoltă armonios, motivați de alte experiențe de viață. Acest lucru înseamnă căldură, ceea ce presupune protecție fizică și emoțională. Într-o atmosferă plină de căldură, ”copiii se simt protejați, chiar și atunci când greșesc. Ei au încredere în părinții lor, fapt care ajută la creșterea stimei lor de sine și a motivației de a încerca. De asemenea, ei învață importanța empatiei și a respectării emoțiilor celor din jur.” (Ibidem, p. 26)

Părinții pot oferi căldură copiilor lor dacă: ”le arată că sunt iubiți, chiar și când fac ceva greșit; îi alină când le este teamă sau când se simt răniți; îi ascultă; privesc situația prin ochii copiilor; se joacă și râd cu ei; îi sprijină când trebuie să facă față provocărilor; îi încurajează când au ceva dificil de realizat; le spun că au încredere în ei; le evidențiază eforturile și succesele; le arată că au încredere în ei; se distrează împreună cu ei și îi îmbrățișează; le citesc povești; le spun copiilor că îi iubesc.” (Ibidem, p. 26)

Căldura este absolut necesară pentru a construi o relație părinte-copil puternică și sănătoasă. Ea trebuie să existe tot timpul și trebuie însoțită de structură. Prin programele de educație parentală, părinții sunt învățați cum să fie un model bun pentru copiii lor, cum să se facă înțeleși, cum să traseze anumite reguli, cum să disciplineze sau să recompenseze etc. Ceea ce se transmite prin astfel de programe este faptul că copiii învață cel mai bine când au informația, când sunt ajutați să găsească cele mai potrivite metode pentru a-și atinge scopurile și când înțeleg motivele pentru care sunt stabilite reguli și limite. Asta înseamnă că formează o structură ce presupune informație și comunicare clară și respectuoasă în raport cu proprii copii. ”Structura nu este coerciție, control sau pedeapsă. Structura oferă copiilor instrumentele de care au nevoie pentru a reuși atunci când tu nu ești lângă ei.” (Organizația Salvați Copiii, 2012, p. 27)

Părinții pot oferi o structură copiilor lor respectând anumite aspecte: să fie un model pozitiv pentru copii, ghidându-i în același timp; să le explice motivele pentru stabilirea regulilor și să fie implicați copiii în stabilirea regulilor; să le explice propriul punct de vedere și să le asculte punctul de vedere; să-i ajute pe copii să găsească mijloace prin care să își repare greșelile și să învețe din greșelile lor; să-i învețe despre efectele acțiunilor lor asupra celorlalte persoane comunicând cât mai mult cu ei; să fie onești și flexibili; să-și controleze furia și să evite amenințările; să pregătească copiii pentru situațiile dificile; să le spună ce se așteaptă de la ei și cum pot face față în anumite situații; să le ofere copiilor informația de care au nevoie pentru a lua decizii bune; să evite amenințările etc.

Construirea unei relații sănătoase părinte-copil presupune o combinație de căldură și structură pe tot parcursul dezvoltării copilului, de la naștere pînă la maturitate. Pentru realizarea acestei combinații este nevoie de un mod de gândire concentrat pe obiectivele pe termen lung, pe oferirea unui climat cald de învățare și pe informația de care este nevoie pentru a atinge acele obiective pe tot parcursul dezvoltării copilului.

Pemăsură ce părinții participă la programe de educație parentală devin mai capabili să ofere îngrijire mai atentă a copiilor. Nu-i suficient ca părinții să fie doar informați și să înțeleagă mesajele transmise în diferite campanii de informare pentru a schimba comportamentele.

”Producerea unor schimbări la nivelul comportamentelor presupune înțelegerea complexă a culturii, factorilor personali și sociali, asigurarea unor contexte de interacțiune și control social capabile să motiveze și să susțină schimbarea.” (Cojocaru, Ș., Cojocaru, D., 2011, p.24)

Extras din studiul ”Rolul educației parentale în acoperirea nevoile psiho-emoționale și educaționale în relația părinți-copii.”

Studiul a fost realizat în Regiunea Nord-Est, mai precis în cinci comunități cu grupuri vulnerabile din Județul Suceava și Botoșani. În vederea realizării studiului a fost folosită metoda interviului, iar ca tip de interviu, cel semistrukturat. Prin acest tip de interviu s-au abordat teme și ipoteze stabilite înaintea inițierii cercetării, iar succesiunea întrebărilor a fost aleatorie. Instrumentul de cercetare folosit a fost ghidul de interviu.

Prezenta metodă a fost aplicată specialiștilor care își derulează activitatea în aceste localități și care interacționează permanent cu familiile/părinții copiilor. Acești specialiști sunt din domeniul protecției copilului, din domeniul educației, respectiv a medicinei: 5 asistenți sociali, 4 cadre didactice, 2 psihologi, 2 medici, 2 asistenți comunitari (10 specialiști, 2 specialiști din fiecare comunitate).

Scopul acestui studiu a fost evidențierea importanței implementării unor programe de educație parentală prin intermediul cărora pot fi înțelese și acoperite nevoile psiho-emoționale și educaționale în relația părinți-copii.

Analiza interviului¹:

În vederea analizei interviului s-a stabilit o grilă de analiză cu o tematică generală din care s-a desprinde tematica secundară. Dintre acestea am selectat următoarele: (1) Problemele cu care se confruntă părinții din comunitate în relația cu copiii; (2) Necesitatea ca părinții să fie informați și educați pentru a gestiona mai bine relația cu copiii lor; (3) Dificultățile apărute din cauza lipsei unui program de educație parentală; (4) Implicarea școlii și a instituțiilor locale în realizarea unor programe de educație parentală.

1. Problemele cu care se confruntă părinții din comunitate în relația cu copiii lor;

Problemele identificate în comunitățile vizate în general sunt: lipsa educației părinților, lipsa educației copilului, consum de alcool al părinților, violența în familie, diferite tipuri de abuz, abandon familial, abandon școlar, absentism școlar, comunicarea deficitară cu

¹În cadrul acestui articol au fost selectate din studiul amplu aspectele tematice semnificative conform cu scopul propus în articol.

copiii, disciplinarea prin pedepse fizice, modele parentale cu impact negativ etc. Toate acestea au fost evidențiate de specialiștii din comunitate care interacționează cu părinții, dar și cu copiii.

”În general, cu probleme de educare, cu probleme de impunere a unor reguli, cu probleme de disciplinare pozitivă. Majoritatea merg pe modelul disciplinării bazat pe aplicarea unor pedepse pe care la rîndul lor le-au primit în copilărie, tendința de a pune etichete în situația în care copiii nu se conformează unor reguli (”copilul meu este rău”, ”copilul meu este neascultător”). La clasele I-IV, lucrez mai mult cu copilașii care au hiperactivitate și deficitare emoțională, mai mult băieții. Referitor la clasele I-IV, fetele în special, cele cu care lucrez eu, grupul de lucru ar fi fetele cu tulburări emoționale, mai degrabă anxietatea, absenteismul școlar. Iar la V-VIII, mai mult pe partea de prevenire a consumului de substanțe, educație sexuală. Clasele a VIII-a sunt înscrise în programul de consiliere și orientare în carieră.” (G.D., 35, cadru didactic)

”De multe ori cînd vorbesc cu părinții, părinții spun că „copilul meu nu mă ascultă”, cînd vorbesc cu copiii, copiii îmi spun „mami nu are timp de mine” și atunci cred că este o barieră în comunicarea părinte-copil, dar și neclijare din partea părintelui” (R.G., 45 ani, cadru didactic)

2. Necesitatea ca părinții să fie informați și educați pentru a gestiona mai bine relația cu copiii;

Specialiștii din cele cinci localități susțin că părinții solicită informații care să-i ajute în relația cu copiii lor. Mulți dintre ei realizează că unele situații îi depășesc și conștientizează faptul că e important să ia legătura cu un specialist care îl poate îndruma. Pe lîngă copiii cu situații deosebite, au existat și părinți care au urmat servicii de consiliere individuală.

”În ultima vreme am încercat pe lîngă consilierea individuală a elevilor, să desfășor activități de consiliere și cu părinții pe care să-i învăț cum să lucreze acasă cu copiii. Eficiența programelor a crescut prin implicarea părinților. Am ajuns să văd și rezultate acolo unde părinții au avut disponibilitatea de timp și dorința de a se implica.” (S.P., 38 ani, psiholog/consilier școlar)

”Eu consider că ar fi necesar să fie conștientizați că este necesar să acorde mai mult timp pentru copiii lor, să le înțeleagă nevoile și să se implice cît mai mult pentru creșterea și educația lor. De altfel, e necesar să fie ajutați cu conținuturi pentru a putea să descopere cauza problemelor care le întampină în relația cu copiii.” (P.S. 42 ani, asistent social)

3. Dificultățile apărute din cauza lipsei unui program de educație parentală;

Specialiștii susțin că apar din ce în ce mai multe dificultăți în familiile unde părinții nu știu cum să gestioneze dezechilibrele care apar. Aceste aspecte sunt evidențiate în special în familiile cu probleme: familii monoparentale, familii în care există conflicte intrafamiliale, consum de alcool, violență în familie, familii în care părinții sunt separați sau divorțați, familii în care un părinte este plecat în străinătate etc. Cu atît mai mult aceste probleme se amplifică atunci cînd părinții nu apelează la specialiști sau nu găsesc răspunsurile potrivite în asemenea situații. Astfel, este evidențiată necesitatea implementării unor programe de educație parentală care pot veni în sprijinul părinților aflați în situații de criză. În lipsa a unor asemenea programe, specialiștii din comunitate nu au cum să acopere nevoia părinților din comunitate, ca urmare problemele pot să se amplifice, iar soluțiile să fie mult mai greu de identificat.

”Este necesar să existe programe de educație parentală care să se implementeze periodic în comunități. Sunt situații de dificultate pe care părinții nu știu să le gestioneze, astfel încît acestea se amplifică. Noi, cei care răspundem de rezolvarea problemelor comunitare și cele din școală nu avem cum să ne implicăm mai mult decît avem posibilitatea și poate nici nu le știm pe toate, iar nevoia de îndrumare și consiliere a părinților este mare.” (T.F., 52 ani, asistent social)

4. Implicarea școlii și a instituțiilor locale în realizarea unor programe de educație parentală.

Specialiștii din comunități au fost deschiși la propunerea demarării unor programe de educație parentală. Dorința acestora este să existe ONG-uri sau alte instituții abilitate care vin cu astfel de inițiative periodice, iar instituțiile locale și școlile din comunități sunt deschise spre colaborare. De altfel, o parte din școlile și instituțiile locale din aceste comunități demarează programe similare, dar sporadic sau pe anumite grupe de vîrstă a copiilor, ceea ce nu poate acoperi întreaga populație țintă.

În realizarea acestui studiu s-a observat nevoia de implementare a unor programe de educație parentală în cele cinci localități din Regiunea Nord-Est, respectiv deschiderea și dorința de implicare a specialiștilor care își desfășoară activitatea în aceste comunități. În asemenea situații, demararea unor astfel de programe poate avea un impact pozitiv, cu soluționarea în mare măsură a problemelor care apar în relația părinți-copii.

În concluzie, nevoile psiho-emoționale și educaționale în relația părinți-copii pot fi identificate, înțelese și gestionate prin programe de educație parentală. Participînd periodic la astfel de programe, părinții pot să înțeleagă cît de important este să se implice activ în viața copiilor lor, să acorde timp, să-i asculte, să-i înțeleagă, să stabilească reguli care să fie respectate atît de părinți, cît și de copii, să găsească soluții la orice problemă care poate apărea în familie astfel încît să nu fie periclitată relația părinte-copil, să-i îngrijească și să le ofere ”căldura” de care au nevoie. E de înțeles că de cele mai multe ori păriții nu știu și fac greșeli mari cum ar fi pedeapsa prin bătaie, etichetări și acuzații, abuz emoțional, neglijare, exploatare prin muncă etc. Însă, odată ce au posibilitatea să frecventeze astfel de programe, pe de o parte sunt informați cu privire la aspectele pe care nu le cunosc, iar pe de altă parte sunt învățați să-și gestioneze situațiile de dificultate, astfel încît să nu fie periclitată relația părinte-copil.

BIBLIOGRAPHY

1. Boca, Cristiana (coord.), Bucinschi, Mihaela, Popescu, Cristina, Stativă, Ecaterina, *Să construim împreună cei 7 ani... de-acasă*, Editura Educația 2000+, București, 2009
2. **Botiș Matanie, Adina, Axente Anca, Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești**, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2009
3. Bunescu, Gheorghe (coord.), *Educația parintilor. Strategii si Programe*, Editura Lumina, Chisinau, 1995
4. Cojocarul Ștefan, Cojocarul Daniela, *Educația parentală în România*, Editura AlphaMDN, Buzău, 2011
5. Ionescu, Mihaela, Negreanu Elisabeta, *Educația în familie. Repere și practici actuale*, Editura Cartea Universitară, București, 2006
6. Mihailescu, Ion, *Rolul familiei în dezvoltarea copilului*, Editura Cartea Universitară, București, 2004
7. *Ghid pentru dezvoltarea relațiilor sănătoase între părinți și copii : o abordare pozitivă, bazată pe respectarea drepturilor copiilor*, Organizația Salvați Copiii, Editura Speed Promotion, București, 2012
8. <https://psihologie-blagacj.wikispaces.com/file/view/Stiluri+parentale.pdf>